

ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Θεσσαλία
Στερεά Ελλάδα
Αττική

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα

Βασ. Σοφίας 2
106 74 Αθήνα
Τηλ. 01/7251 000

Το κείμενο ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 1994
Εικονογράφηση: Anne Howison - Lionel Koechlin
Ευχαριστούμε θερμά τις Γενικές Γραμματείες των Περιφερειών για το
φωτογραφικό υλικό που διέθεσαν.

Εκδότης: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,
Λουξεμβούργο 1994

© EKAX - EOK - EKAΕ, Βρυξέλλες - Λουξεμβούργο, 1994
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή, για σκοπούς μη εμπορικούς, με αναφορά της
πηγής.

Printed in Greece

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σήμερα μια δύναμη με πάνω από 340 εκατομμύρια κατοίκους που ανήκουν στα δώδεκα κράτη μέλη της. Παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία που οφείλεται στην ιστορία και στη γεωγραφία της και εκδηλώνεται στις περιφέρειές της, οι οποίες αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματά της. Ωστόσο, όλες οι περιφέρειες δεν έχουν το ίδιο επίπεδο ανάπτυξης και η εσωτερική συνοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους στόχους της ευρωπαϊκής οικοδόμησης.

I. Η ποικιλομορφία των περιφερειών, ένα σημαντικό πλεονέκτημα για την Ευρώπη.

Οι περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαφέρουν σημαντικά η μία από την άλλη. Υπάρχουν πλούσιες και φτωχές, μεγάλες και μικρές, βιομηχανικού ή αγροτικού χαρακτήρα. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται σε ορεινές περιοχές, σε παράκτιες περιφέρειες ή στις μεγάλες πεδιάδες, στις μεγάλες αστικές περιοχές ή σε περιοχές όπου γίνεται βιομηχανική μετατροπή δεν μπο-

ρούν να συγκριθούν μεταξύ τους. Σε αυτές τις διαφορές οφείλεται το πλήθος των πολιτισμών και των εμπειριών, που είναι συνώνυμο του πλούτου για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αλλά οι διαφορές δεν είναι μόνο γεωγραφικές, κοινωνιολογικές ή οικονομικές, είναι επίσης και θεσμικές. Οι περιφέρειες ανήκουν σε κράτη με δομές που ποικίλλουν όπως ομοσπονδίες και αποκεντρωμένες ή ενιαίες περιφέρειες. Έτσι προκύπτουν και οι διαφορές στην εξουσία και στις αρμοδιότητες από τη μία περιοχή στην άλλη, καθώς και η διαφορετική σημασία που έχουν για την Ευρώπη. Ορισμένες περιφέρειες έχουν πράγματι πλήρεις αρμοδιότητες σε διαφορετικούς τομείς όπως η εκπαίδευση, οι μεταφορές ή η γεωργία, ενώ άλλες παραμένουν πρώτα απ' όλα διοικητικές μονάδες.

Στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών οργάνων, ο φυσικός χώρος έκφρασης και συμμετοχής των πολιτών, αυτών των περιφερειακών οντοτήτων, ήταν μέχρι σήμερα κυρίως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Πολλοί ευρωβουλευτές έχουν και ένα δεύτερο αξίωμα στη χώρα τους. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στους εκλογείς, πέραν του νομοθετικού έργου, να ταυτίζουν την εργασία του βουλευτή με μια δράση για την περιφέρειά του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπήρξε έτσι ένας από τους χώρους όπου αναπτύχθηκαν οι ιδέες σύμφωνα με τις οποίες η επιτυχία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εξαρτάται στενά από την ομοιογενή ανάπτυξη των ευρωπαϊκών περιφερειών.

Αυτές οι περιφέρειες συμμετείχαν σε μεγάλο βαθμό στις διαβουλεύσεις που έγιναν πριν αρχίσει να ισχύει η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και έτσι ορισμένες από τις ιδέες που εξέφρασαν περιλαμβάνονται σ' αυτή.

Εδώ και λίγο καιρό, οι περιφέρειες συμμετέχουν απευθείας στις αποφάσεις όσον

αφορά τις υποθέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της Επιτροπής των Περιφερειών. Αυτό το όργανο που δημιουργήθηκε το 1994 είναι πράγματι, με τα 189 μέλη του, το αντιπροσωπευτικό όργανο της τοπικής αυτοδιοίκησης των δώδεκα κρατών μελών. Έχει συμβουλευτικό ρόλο στις μεγάλες κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εκφράζει την άποψη των περιφερειών για τα μεγάλα θέματα της μελλοντικής Ευρώπης.

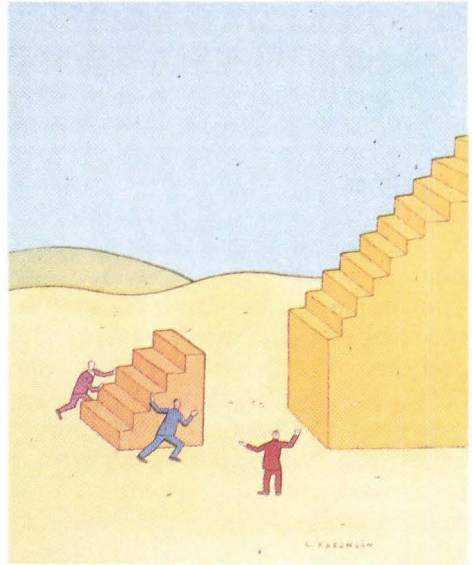
Αλλά πέρα από τον πλούτο που αποτελεί για την Ευρώπη η ποικιλομορφία των περιφερειών και η ολοένα και μεγαλύτερη συμμετοχή τους στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση, μία από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη είναι να μειώσει τις προφανείς διαφορές στο επίπεδο της ανάπτυξης.

II. Η εσωτερική συνοχή, μείζων στόχος της ευρωπαϊκής οικοδόμησης.

Η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που άρχισε να ισχύει την 1η Νοεμβρίου 1993, επιβεβαιώνει την προτεραιότητα που δόθηκε στην πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η πολιτική αυτή έχει ως στόχο να μετριάσει τις ανισότητες στην ανάπτυξη και να δώσει τη δυνατότητα στις περιφέρειες να επωφεληθούν καλύτερα από την ενιαία αγορά, και στη συνέχεια, μεσοπρόθεσμα, από το ενιαίο νόμισμα. Η επιτακτική ανάγκη για αλληλεγγύη εκφράζεται με την εφαρμογή φιλόδοξων περιφερειακών πολιτικών, που έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τις λιγότερο ευημερούσες περιφέρειες να καλύψουν την καθυστέρησή τους, να μετατρέψουν τις δραστηριότητές τους ή να διατηρήσουν τον τρόπο διαβίωσής τους.

«Η συμμετοχή των περιφερειών στην οικοδόμηση της Ευρώπης αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας. Μ' αυτό τον τρόπο πλησιάζουμε τον στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αντλεί, κυρίως, τη δύναμή της από την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική παράδοση των περιφερειών και τη συνοχή της από το σεβασμό αυτής της παράδοσης.

Jacques Delors, Ομιλία στη Βουλή και στη Γερουσία της Βαυαρίας, Μόναχο, 1.2.91.

Αν συγκρίνουμε το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων των περιφερειών της Ευρώπης, θα δούμε ότι το επίπεδο των πλουσιότερων περιφερειών της Κοινότητας, του Αμβούργου και της Ile-de-France, είναι τέσσερις φορές υψηλότερο από το επίπεδο των φτωχότερων περιφερειών, που βρίσκονται κυρίως σε τέσσερις χώρες, στην Ελλάδα, στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και στην Ιρλανδία. Είναι σαφές ότι αν εξακολουθήσουν να υπάρχουν αυτές οι διαφορές, ο κίνδυνος για το μέλλον της Ένωσης θα είναι μεγάλος. Είναι επίσης σημαντικό να εξυψωθεί το βιοτικό επίπεδο των φτωχότερων περιφερειών ώστε να μπορέσουν οι κάτοικοί τους να έχουν πρόσβαση στα προϊόντα των πιο αναπτυγμένων περιφερειών. Δεν πρόκειται μόνο για ένα πρόβλημα αλληλεγγύης αλλά και για μια οικονομική αναγκαιότητα που αφορά το σύνολο της Ευρώπης. Γι' αυτό, ένα τμήμα του πλούτου ορισμένων περιφερειών ανακατανέμεται, μέσω του προϋπολογισμού της Ένωσης, προς τις πιο μειοεκτικές περιφέρειες.

Κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις περιφέρειες της Ελλάδας το 1991

Χώρα	ΑΕΠ	Περιφέρεια	ΑΕΠ
EUR 12	100	ΕΛΛΑΔΑ	49
1. Βέλγιο	108	Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	45
2. Δανία		Κεντρική Μακεδονία	47
3. Γερμανία	106	Δυτική Μακεδονία	48
4. Ελλάδα	49	Ήπειρος	38
5. Ισπανία	80	Ιόνια Νησιά	44
6. Γαλλία	115	Δυτική Ελλάδα	43
7. Ιρλανδία	72	Πελοπόννησος	49
8. Ιταλία	106	Αττική	55
9. Λουξεμβούργο	131	Θεσσαλία	45
10. Ολλανδία	104	Στερεά Ελλάδα	60
11. Πορτογαλία	60	Βόρειο Αιγαίο	36
12. Ηνωμένο Βασίλειο	98	Νότιο Αιγαίο	49
		Κρήτη	45
Περισσότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες		Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες	
1. Αμβούργο (D)	209	1. Alentejo (P)	36
2. Ile de France (F)	172	2. Βόρειο Αιγαίο	36
3. Βρυξέλλες (B)	171	3. Ήπειρος	38
4. Βρέμη (D)	159	4. Guadeloupe (F)	38
5. Έσση (D)	149	5. Centro (P)	42

ΣΗΜ.:

1. Το ΑΕΠ εκφράζεται ως ΠΑΔ (πρότυπο αγοραστικής δύναμης - κοινή μονάδα, που αντιπροσωπεύει τον ίδιο όγκο αγαθών και υπηρεσιών για κάθε χώρα), με κοινοτικό μέσο όρο = 100

2. Τα νέα «Länder» της Γερμανίας περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση των στοιχείων.

ΠΗΓΗ: EUROSTAT

Αυτή η δράση συγκεντρώνεται κατά προτεραιότητα σε τρεις άξονες που αντιστοιχούν σε τρεις σαφώς προσδιορισμένους τύπους περιφερειακών προβλημάτων:

- Ανάπτυξη των περιφερειών στις νότιες και δυτικές περιοχές της Κοινότητας (τα 2/3 της Ισπανίας, η Νότια Ιταλία, η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Βόρεια Ιρλανδία, ορισμένες περιφέρειες της Γαλλίας) στις οποίες προστίθενται τα νέα γερμανικά Länder.
- Αναδιάρθρωση των περιφερειών όπου παρατηρείται το φαινόμενο της βιομηχανικής παρακμής, οι οποίες συγκεντρώνουν περισσότερο από το 16% του κοινοτικού πληθυσμού.

- Προστασία των ευαίσθητων ή με μειωμένο πληθυσμό αγροτικών περιοχών, δηλαδή το 5% του κοινοτικού πληθυσμού.

Οι ενισχύσεις που παρέχονται για την περιφερειακή ανάπτυξη στηρίζονται σε τρεις αρχές που εγγυώνται τη σωστή χρήση των κεφαλαίων:

- Η επικουρικότητα συνεπάγεται ότι οι ευθύνες πρέπει να ασκούνται στο επίπεδο που βρίσκεται πιο κοντά προς την πραγματικότητα. Κατά συνέπεια, οι αναπτυξιακές ανάγκες στις οποίες προσαμόζονται τα προγράμματα που χρηματοδοτεί

η Κοινότητα, προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες.

- Η εταιρική σχέση σημαίνει ότι όλοι οι φορείς, εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί συμμετέχουν στην προετοιμασία και στην εκτέλεση των προγραμμάτων και φροντίζουν για τη σωστή υλοποίησή τους.
- Η προσθετικότητα προϋποθέτει ότι η ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστίθεται στις χρηματοδοτικές προσπάθειες της τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά δεν τις αντικαθιστά, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

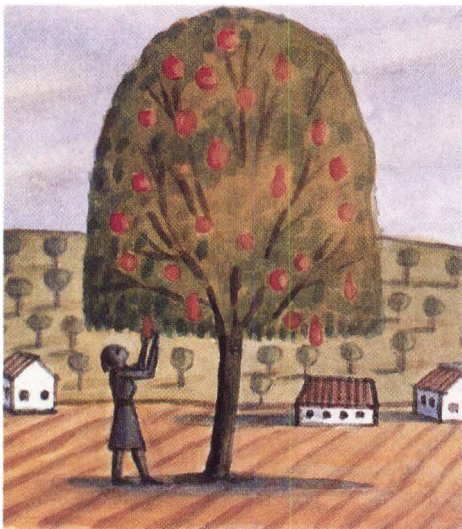
Πάνω σε αυτές τις βάσεις, η Κοινότητα παρεμβαίνει με δύο κύρια μέσα που είναι το Ταμείο Συνοχής και τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Το Ταμείο Συνοχής, που εξειδικεύεται βασικά στις υποδομές μεταφοράς και την προστασία του περιβάλλοντος, πρέπει να βοηθήσει τις τέσσερις φτωχότερες χώρες να προσεγγίσουν τους εταίρους τους με μια κίνηση οικονομικής σύγκλισης. Αυτό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να συμμετάσχουν στην τελική φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και στη δημιουργία του ενιαίου νομίσματος. Κατά την

περίοδο 1993-1999 ο προϋπολογισμός του Ταμείου Συνοχής θα είναι 15,1 δισεκατομμύρια ECU.

Τα διαρθρωτικά ταμεία, από την πλευρά τους, αποτελούν τη σημαντικότερη συνεισφορά της Ένωσης στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων. Αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 25% του προϋπολογισμού της και κατανέμονται σε τρεις ξεχωριστούς τομείς, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΓΠΕ).

Τα 2/3 περίπου των χρηματοδοτήσεων των διαρθρωτικών ταμείων αφιερώνονται στις περιφέρειες προτεραιότητας που υπάρχουν σε όλα τα κράτη μέλη με εξαίρεση το Λουξεμβούργο και τη Δανία. Για την περίοδο 1993-1999, ο προϋπολογισμός των διαρθρωτικών ταμείων θα είναι 141 δισεκατομμύρια ECU, που θα διατεθούν για διαφορετικές δράσεις όπως η επαγγελματική κατάρτιση, η προστασία του περιβάλλοντος, η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στο αγροτικό περιβάλλον, η βελτίωση του επιπέδου των εξοπλισμών σε υποδομές ή ο εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων και η ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης.

Έτσι η προσπάθεια αλληλεγγύης της Ένωσης προς τις φτωχότερες περιφέρειες είναι σημαντική. Παρόλο που αντιπροσωπεύουν, το 1993 μόνο το 0,3% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος του συνόλου των κρατών μελών, οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων καθώς και τα άλλα μέσα παρέμβασης μπορούν να αποτελέσουν το 3% και μάλιστα το 4% του ΑΕΠ ορισμένων χωρών, συνεισφέροντας σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξή τους και στη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης των πολιτών τους.

III. Περιφερειακές πολιτικές πριν απ' όλα στην υπηρεσία των πολιτών

Η σημασία των περιφερειών για την ευρωπαϊκή οικοδόμηση και η προσπάθεια για την περιφερειακή ανάπτυξη την οποία καταβάλλει η Ένωση, είναι αναγνωρισμένη και ιδιαίτερα σημαντική. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στο ότι η κοινοτική δράση θέλει να τεθεί στην υπηρεσία των πολιτών και να βοηθήσει στη βελτίωση της καθημερινής ζωής τους. Έτσι πολλά κοινοτικά προγράμματα αναφέρονται στις πιο διαφορετικές πλευρές των δραστηριοτήτων των πολιτών.

Οι νέοι, μελλοντικοί πρωταγωνιστές της ζωής των περιφερειών πρέπει να έχουν την ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα. Αυτός είναι ο στόχος του προγράμματος ERASMUS, που προσφέρει σε φοιτητές από διαφορετικές χώρες τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα πανεπιστήμια άλλων ευρωπαϊκών χωρών και να αποκτήσουν γνώσεις και ιδέες τις οποίες θα μπορέσουν αργότερα να αξιοποιήσουν στην πατρίδα τους. Το ίδιο ισχύει και με την εκμάθηση των γλωσσών της Ένωσης, χάρη στο πρόγραμμα LINGUA. Αλλά ο συνδυασμός ιδεών και τεχνογνωσίας εκφράζεται ακόμα πιο έντονα με τα προγράμματα-πλαίσια έρευνας και ανάπτυξης, όπως το SPRINT, που δίνουν τη δυνατότητα για στε-

νή συνεργασία μεταξύ εργαστηρίων, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων και μάλιστα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, σε τεχνολογικά προγράμματα για το μέλλον.

Έχει επίσης σημασία οι πολίτες να αισθάνονται ότι υποστηρίζονται στην εύλογη επιθυμία τους να ζουν και να εργάζονται στην περιφέρεια καταγωγής τους. Έτσι η δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων, τόσο στους υλικούς τομείς, όπως η υποδομή μεταφορών, όσο και στους άυλους τομείς της διαβίβασης των πληροφοριών, θα διευκολύνει μεσοπρόθεσμα την άρση της απομόνωσης των πιο απομακρυσμένων ή περιφερειακών περιοχών, και θα περιορίσει το φαινόμενο της εγκατάλειψής τους. Επίσης, στο ίδιο πνεύμα δίνεται προτεραιότητα από το πρόγραμμα LEADER στην παραμονή των αγροτών στις πλέον ευάλωτες αγροτικές περιοχές όπως είναι οι ορεινές περιοχές, αφού ληφθεί υπόψη ο προφανής ρόλος τους για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η κοινοτική βοήθεια αποβλέπει επίσης στο να προωθήσει την πρόσβαση νέων κατηγοριών οικονομικών παραγόντων στην εργασία. Αυτή είναι ιδιαίτερα η περίπτωση του προγράμματος NOW που αποβλέπει στο να ανοίξει περισσότερο τον κόσμο της εργασίας στις γυναίκες, στις λιγότερο πλούσιες περιφέρειες της Ένωσης.

Η συμμετοχή σ' αυτές τις δράσεις θα επιτρέψει στους πολίτες όλων των περιφερειών της Ευρώπης, με τις ιδιαιτερότητές τους και το δικό τους πολιτισμό να γνωριστούν καλύτερα, να αποκτήσουν μεγαλύτερη αμοιβαία κατανόηση και να προωθήσουν την ιδέα μιας ενωμένης και ισχυρής Ευρώπης με όλες τις ιδιαιτερότητές της.

«Για να είναι αποτελεσματική, ζωντανή και πιο δημοκρατική αυτή η Ευρώπη, θα πρέπει όχι μόνο να ενώσει τους λαούς και να συνδέσει τα κράτη-έθνη, αλλά και να βοηθήσει στη μεγαλύτερη συμμετοχή των περιφερειών στην κοινοτική ζωή».

Jacques Delors, Παρέμβαση στην 73 Διεθνή Εμπορική Έκθεση της Λυών, 6.4.91.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Από τον πρώτο χρόνο ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (1981) οι περιφέρειες της χώρας επωφελήθηκαν από σημαντικές εισροές κοινοτικών πόρων, προερχόμενων κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Ένας πολύ σημαντικός σταθμός, τόσο από ποσοτική όσο και από ποιοτική άποψη, για τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας υπέρ των περιφερειών της χώρας, ήταν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.), που ξεκίνησαν το 1986 και ολοκληρώθηκαν το 1992. Τα ΜΟΠ έθεσαν για πρώτη φορά το στόχο της υλοποίησης στην πράξη, μιας ολοκληρωμένης μεσοπρόθεσμης προσπάθειας για την ανάπτυξη των περιφερειών της χώρας.

Ορόσημο για την αναπτυξιακή προσπάθεια των περιφερειών της Ελλάδας αλλά και όλης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αποτέλεσε το έτος 1988. Τότε αποφασίστηκε η ριζική μεταρρύθμιση της λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων και η σταδιακή αύξηση μέχρι διπλασιασμού των πόρων τους την περίοδο 1987-1993. Η μεταρρύθμιση επιπλέον πρόβλεπε ότι την ευθύνη τόσο για τον προγραμματισμό, όσο και για την υλοποίηση των αναπτυξιακών δράσεων και προγραμμάτων, που συγχρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μοιράζονται αφενός οι εθνικές και περιφερειακές αρχές της χώρας και αφετέρου η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Με αυτόν τον γνώμονα συντάχθηκε, εγκρίθηκε και υλοποιήθηκε το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) 1989-1993, το οποίο καθόρισε τις προτεραιότητες ανάπτυξης της Ελλάδας και τα ποσά που διέθεσε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα για το σκοπό αυτόν κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Ο απολογισμός από την εφαρμογή του ΚΠΣ 1989-1993 για την Ελλάδα και τις περιφέρειές της είναι αναμφισβήτητα θετικός. Έγινε δυνατή η απορρόφηση του συνόλου σχεδόν του ποσού που είχε διατεθεί για την Ελλάδα δηλαδή 7,2 δισ. ECU ή άνω των 8 δισ ECU αν συνηλογοισθεί η συμμετοχή της Ελλάδας στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες. Επιτρέ-

πεται λοιπόν κάθε αισιοδοξία, και για την περαιτέρω αξιοποίηση των πόρων του 2ου ΚΠΣ συνολικού ύψους άνω των 19 δισ ECU για την περίοδο 1993-1999.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1989-1993: Ένα μεγάλο βήμα μπροστά!

Σήμερα, σχεδόν όλοι οι Έλληνες έχουν περάσει από κάποιο νέο δρόμο ή έχουν ήδη χρησιμοποιήσει κάποιο άλλο νέο έργο που χρηματοδοτήθηκε από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1989-93.

Τα έργα του μετρό της Αθήνας, τα έργα στους οδικούς άξονες Αθήνας - Θεσσαλονίκης και Αθήνας - Κορίνθου, τα έργα εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού άξονα Αθηνών - Θεσσαλονίκης και η αγορά των νέων συρμών «Inter city», είναι τρία από τα πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα μεγάλων έργων, που αποτελούν τμήμα του «Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης» 1989-1993.

Σε αυτά θα πρέπει να προστεθεί ένας μεγάλος αριθμός επιπλέον έργων μικρότερου μεν μεγέθους, μεγάλης όμως σημασίας, τα

Έργα του ΜΕΤΡΟ της Αθήνας

οποία πραγματοποιούνται σε κάθε μία από τις δεκατρείς περιφέρειες της χώρας. Δρόμοι, νοσοκομεία, σχολεία, αρδεύσεις, υδρεύσεις, αποχετεύσεις, μονάδες βιολογικού καθαρισμού, λιμάνια, αεροδρόμια συμπληρώνουν την αισιόδοξη εικόνα ανάπτυξης που προσδίδει το Κ.Π.Σ. στις περιφέρειες της Ελλάδας.

Όμως, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1989-1993 δεν εξαντλείται στα έργα υποδομής. Περιλαμβάνει ακόμη, τέσσερις κύριους άξονες:

Την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και των αγροτικών περιοχών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την ανάπτυξη του τουρισμού και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων.

Όσον αφορά τον γεωργικό τομέα, οι παρεμβάσεις του Κ.Π.Σ. 1989-1993 αφορούν κυρίως μέτρα αναδιάρθρωσης καλλιεργειών καθώς και τοπικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, έρχονται δε να προστεθούν στις γνωστές εγγυημένες τιμές των προϊόντων και στις άλλες ενισχύσεις τις οποίες λαμβάνει ο Έλληνας αγρότης στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.). Έτσι, με το Κ.Π.Σ. 1989-1993 υλοποιήθηκε ένας μεγάλος αριθμός αρδευτικών έργων σ' όλη τη χώρα, υλοποιήθηκαν τα προγράμματα «φυλλοξήρα» στην Κρήτη και «βερικόκοκα» στην Πελοπόννησο, οι δράσεις ανασύστασης των ελαιώνων και προστασίας των δασών σε εθνική κλίμακα, καθώς και το πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης των αγροτών. Εξάλλου, με το πρόγραμμα "LEADER" δημιουργήθηκαν 26 συνολικά «ανώνυμες εταιρείες τοπικής ανάπτυξης» σε όλη τη χώρα, που δραστηριοποιήθηκαν για την προώθηση του αγροτουρισμού, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές, καθώς και για τη βελτίωση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, δημιουργήθηκαν ή βελτιώθηκαν βιομηχανικές ζώνες, χρηματοδοτήθηκε η επιδότηση επενδύσεων στο πλαίσιο

του αναπτυξιακού νόμου 1892/90 και τέλος υλοποιήθηκε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα «ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης» του προσωπικού των επιχειρήσεων, το οποίο συνέβαλε σαφώς στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Στον τομέα της αξιοποίησης των ανθρώπινων πόρων, οι παρεμβάσεις που έγιναν τόσο για τη βελτίωση της υποδομής κατάρτισης και εκπαίδευσης αλλά και οι ίδιες οι ενέργειες κατάρτισης που έγιναν σε όλους ανεξαιρέτως τους τομείς (δημόσια διοίκηση, ενέργεια, μεταφορές, τράπεζες και ασφαλίσεις, τηλεπικοινωνίες, τουρισμός, κλπ.) είναι πολυάριθμες και αφορούν δεκάδες χιλιάδες νέους, ανέργους, σπουδαστές και στελέχη επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα για την περίοδο 1990-1993 διετέθησαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο για ελληνικά προγράμματα 1,6 δισ ECU. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι θετικές επιπτώσεις αυτής της συστηματικής προσπάθειας κατάρτισης δεν θα αργήσουν να φανούν, τόσο στην ελληνική οικονομία όσο και στην ελληνική κοινωνία γενικότερα.

Η Πρόκληση του 2000 για την Ελλάδα: Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 1994-1999

Συνέχεια και κορύφωση της κοινής προσπάθειας Ελλάδας - Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη της χώρας και των περιφερειών της, που ξεκίνησε εδώ και δεκατρία χρόνια, θα αποτελέσει η αξιοποίηση των πόρων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 1994-1999 και του Ταμείου Συνοχής (Τ.Σ.) 1993-1999.

Η διαδικασία κατάρτισης του 2ου Κ.Π.Σ. βρίσκεται σε εξέλιξη με βάση τις προτάσεις της Ελληνικής κυβέρνησης. Οι μεταφορές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, περιβάλλον και καθώς και η ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας είναι οι κυριότεροι από τους τομείς στους οποίους θα δοθεί έμφαση στην αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας μέχρι το 1999 με την βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η περιφέρεια Θεσσαλίας κατέχει στρατηγική θέση πάνω στο βασικό αναπτυξιακό άξονα της χώρας. Είναι η πέμπτη σε έκταση και η τρίτη σε πληθυσμό περιφέρεια της Ελλάδας. Έχει συνολική επιφάνεια 14.036 τετραγωνικά χιλιόμετρα (ποσοστό 10,6% της συνολικής έκτασης της χώρας) και πληθυσμό 731.200 κατοίκους (απογραφή 1991, ποσοστό 7,2% του συνόλου). Αποτελείται από τέσσερεις νομούς: Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας και Τρικάλων. Το έδαφός της είναι κατά 46% ορεινό, κατά 17% ημιορεινό και κατά 37% πεδινό.

Η περιφέρεια έχει να επιδείξει θετικές πληθυσμιακές μεταβολές. Συγκεκριμένα, κατά τη δεκαετία 1981-1991, ο πληθυσμός της αυξήθηκε κατά 5,1%. Σταθερή αύξηση, 0,5% ετησίως, εμφανίζει ο πληθυσμός της σε όλη την εικοσαετία 1971-1991.

Στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 1989, το 40% του εργατικού δυναμικού της περιφέρειας (έναντι 48% το 1981), στο δευτερογενή το 20% (έναντι 24% το 1981). Τέλος ο τριτογενής απασχολεί το 40% του εργατικού δυναμικού (έναντι 28% το 1981). Η συμβολή των τριών τομέων στο σχηματισμό του Ακαθάριστου Περιφερειακού Προϊόντος, το 1991, ήταν: 27% ο πρωτογενής, 30% ο δευτερογενής και 43% ο τριτογενής.

Ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει δυναμισμό, έχει υψηλή παραγωγικότητα ανά απασχολούμενο (μεγαλύτερη του μέσου όρου της χώρας) και συνιστά καθοριστικό παράγοντα στην ανάπτυξη της περιφέρειας.

Κατά την 15-ετία 1974-1988, η μεταποίηση αναπτύσσεται με ρυθμό διπλάσιο του μέσου όρου της χώρας (2,6% έναντι 1,3%). Ιδιαίτερη ανάπτυξη εμφανίζει ο δευτερογενής μεταξύ των δύο αστικών πόλων της περιφέρειας (Λάρισας και Βόλου).

Η περιφέρεια συγκεντρώνει επίσης αξιόλογους τουριστικούς πόρους οι οποίοι στη-

ρίζουν τη δυναμική ανάπτυξη του τριτογενή τομέα.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Η σημερινή κατάσταση της Περιφέρειας είναι άμεση συνάρτηση της αναπτυξιακής προσπάθειας που έγινε κατά την περίοδο 1986-1993 και συγχρηματοδοτήθηκε κατά μεγάλο ποσοστό από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αναπτυξιακή αυτή προσπάθεια είχε τους εξής βασικούς στόχους:

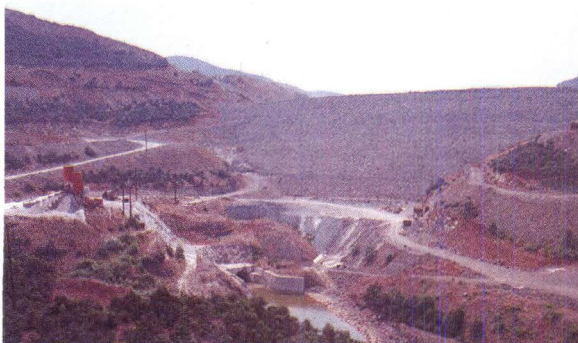
1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των οικονομικών δραστηριοτήτων
2. Βελτίωση των υποδομών και εξασφάλιση καλύτερης ποιότητας ζωής
3. Αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού
4. Αρμονική ανάπτυξη των εσωτερικών ζωνών και νησιών

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των οικονομικών δραστηριοτήτων

Στα πλαίσια αυτού του στόχου ενισχύθηκαν οι ανταγωνιστικές δραστηριότητες που ήδη υπήρχαν στην περιφέρεια και διευκολύνθηκε η εξέλιξή τους.

Στον τομέα της γεωργίας-κτηνοτροφίας, υλοποιήθηκαν έργα τα οποία βελτίωσαν την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων, διαφοροποίησαν εν μέρει την παραγωγή, και βελτίωσαν το ζωικό κεφάλαιο.

Φράγμα Σμολόβου

Ειδικότερα, ανορύχθηκαν και αξιοποιήθηκαν γεωτρήσεις ώστε να μετατραπούν ξηρικές εκτάσεις σε αρδευόμενες, κατασκευάσθηκαν ή βελτιώθηκαν αρδευτικά δίκτυα (αρδευτικό έργο Σαριτσάνης) αναδιαρθρώθηκαν αρκετά στρέμματα καλλιεργειών εξασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερο εισόδημα στους παραγωγούς (π.χ. θερμοκήπια για ανθοκομία).

Όσον αφορά την Βιομηχανία-Βιοτεχνία έγινε αναβάθμιση, ενίσχυση, εκσυγχρονισμός και βελτίωση της παραγωγικότητας και διαχείρισης των κλάδων της, μέσω των ενισχύσεων που δόθηκαν για τη δημιουργία ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων (π.χ. ΕΒΕΤΑΜ, Μονάδα φίλτρου τεχνητού νεφρού στη Λάρισα).

Στον τομέα του τουρισμού, εκτελέστηκαν έργα τα οποία συντέλεσαν και στην ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού καθώς και στην αύξηση του εισοδήματος των κατοίκων της Θεσσαλίας (μαρίνα Σκύρου, εργασίες για την επαναλειτουργία του τραίνου του Πηλίου, εργασίες αποκατάστασης μνημείων στα Μετέωρα, Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας κ.λπ.).

2. Βελτίωση των υποδομών και εξασφάλιση καλύτερης ποιότητας ζωής

Κατά την περίοδο 1986-1993 δημιουργήθηκαν ή βελτιώθηκαν οι υποδομές οι οποίες ήταν αναγκαίες για την οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας και για την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Κατασκευάζεται το Φράγμα Σμοκόβου, έργο πολλαπλών χρήσεων, το οποίο σε συνδυασμό με τη Σήραγγα Λεονταρίου θα εξασφαλίσει νερό για άρδευση 230 χιλ. στρεμμάτων και τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα, καθώς επίσης και ύδρευση πόλεων και κοινοτήτων.

Στο Νομό Τρικάλων εκτελείται το Υδροηλεκτρικό έργο της Μεσοχώρας, με την ολοκλήρωση του οποίου προβλέπεται να παράγονται 160.000 ΚWH ηλεκτρικής ενέργειας, εξοικονομώντας έτσι πολύτιμο συνάλλαγμα και μειώνοντας σημαντικά την ενεργειακή εξάρτηση της χώρας.

Προβλήτα κοντέινερ στο Λιμάνι του Βόλου

Κατασκευάστηκε η ενάερια γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας αυξάνοντας έτσι τη δυνατότητα μεταφοράς ενέργειας και βελτιώνοντας την αξιοπιστία ολόκληρου του εθνικού δικτύου.

Έγιναν μεγάλα συγκοινωνιακά έργα τα οποία συντέλεσαν τόσο στην ασφάλεια και την γρήγορη εξυπηρέτηση, όσο και στα οικονομικά οφέλη του επιχειρηματικού και παραγωγικού κόσμου. Με τα έργα αυτά δίνεται η δυνατότητα στην Περιφέρεια να έχει πιο εύκολη πρόσβαση προς τις άλλες περιοχές.

Κατασκευάστηκε ο δρόμος Τύρναβος - Ελασσόνα, τμήμα της νέας Εθνικής οδού Λάρισας - Κοζάνης, που θα συνδέσει την Θεσσαλία με την Δυτική Μακεδονία.

Κατασκευάστηκε προβλήτα κοντέινερ στο Λιμάνι του Βόλου, σημαντικότερο έργο λιμενικής υποδομής για την διακίνηση των εμπορευμάτων, καθώςσον το λιμάνι αυτό αποτελεί την «πόρτα» προς τη Μέση Ανατολή.

Αναπτύχθηκαν και εκσυγχρονίστηκαν τα ήδη υπάρχοντα νοσοκομεία (νέα πτέρυγα Νοσοκομείου Λάρισας) και δημιουργήθηκαν νέα θεραπευτήρια (Λάρισας και Καρδίτσας). Αξιοποιήθηκε πλήρως το έμψυχο δυναμικό ώστε να ανταποκρίνεται στις

διαρκώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες της Περιφέρειας. Άρχισε να κατασκευάζεται το σύγχρονο Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο στη Λάρισα, το οποίο σε συνδυασμό με την Ιατρική Σχολή θα αναβαθμίσει σημαντικά τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας στη Θεσσαλία.

Τέλος υλοποιήθηκαν αρκετά έργα ύδρευσης - αποχέτευσης - βιολογικού καθαρισμού τα οποία συνεισφέρουν στην οικονομική ανάπτυξη της Θεσσαλίας και εξασφαλίζουν καλύτερη ποιότητα ζωής για τους κατοίκους. Σημαντικό έργο η αποχέτευση Λάρισας η οποία καλύπτει το 60% των αναγκών για αποχέτευση της πόλης.

3. Αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού

Στον τομέα της εκπαίδευσης, ο οποίος αντιμετωπίζει οξύτατα προβλήματα κτιριακής υποδομής, κατασκευάστηκαν έργα τα οποία δημιουργούν ευνοϊκές προϋποθέσεις για κατάρτιση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού που είναι και το μεγαλύτερο κεφάλαιο που διαθέτει η Περιφέρεια. Σημαντικό έργο στον τομέα αυτό, το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη, είναι το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Για την κατάρτιση και την εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού υλοποιήθηκε μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία στόχευαν στην κατάρτιση και επιμόρφωση ατόμων εργαζομένων σε όλους τους παραγωγικούς τομείς, καθώς και ανέργων. Για την περίοδο 1990-93 διατέθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 24 εκατ. ECU περίπου για προγράμματα της Περιφέρειας στα οποία έλαβαν μέρος περίπου 20.000 άτομα.

4. Αρμονική ανάπτυξη των εσωτερικών ζωνών και νησιών

Για να επιτευχθεί η αρμονική ανάπτυξη των εσωτερικών ζωνών και νησιών εφαρμόστηκε ένα σύνολο μέτρων που ταίριαζαν στην ιδιαίτερη κατάστασή τους και είχαν σαν στόχο να ενθαρρύνουν την καλύτερη χρησιμοποίηση του οικονομικού και ανθρώπινου δυναμικού των περιοχών και να αυξήσουν τα εισοδήματα μέσω της διαφορο-

ποίησης των δραστηριοτήτων.

Ενθαρρύνθηκε η πολυμερής απασχόληση των παραγωγών με δευτερεύουσες δραστηριότητες, όπως ο αγροτουρισμός και η παραδοσιακή βιοτεχνία, οι οποίες συμπληρώνουν τα εισοδήματα. Στα πλαίσια του προγράμματος LEADER δημιουργήθηκαν στην Θεσσαλία δύο όμιλοι για ανάπτυξη αγροτικών περιοχών: Καλαμπάκας - Πύλης και Ελασσόνας (ΑΝΕΛ).

Ενισχύθηκε η προστασία καθώς και η αξιοποίηση του δασικού πλούτου αυτών των περιοχών, ούτως ώστε τα δάση να αποτελέσουν, αφενός πόλο έλξης τουριστών και αφετέρου να συμπληρώσουν τα εισοδήματα των κατοίκων, μέσω της μεγαλύτερης παραγωγής πρώτων υλών.

Η βελτίωση των υποδομών βάσης (οδοποιία, αγροτική ηλεκτροδότηση, ύδρευση και αποχέτευση) αυτών των περιοχών επέτρεψε τη μείωση του κόστους παραγωγής, τη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και την άνοδο του επιπέδου και των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων.

Ευνοήθηκε η κτηνοτροφία αυτών των ζωνών, μέσω της καταπολέμησης των ασθενειών που πλήττουν τα ζώα και των ενισχύσεων για τη διατήρηση και τη γενετική βελτίωση του ζωικού κεφαλαίου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, δεύτερη σε έκταση περιφέρεια της χώρας, έχει συνολική επιφάνεια 15.549 τετραγωνικά χιλιόμετρα (ποσοστό 11,8% της συνολικής έκτασης της χώρας). Ο πληθυσμός της, βάσει της απογραφής του 1991, ανέρχεται σε 578.900 κατοίκους, που αντιστοιχεί στο 5,7% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας. Οι πέντε νομοί που απαρτίζουν την περιφέρεια είναι: Βοιωτίας, Εύβοιας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδας και Φωκίδας. Το 47% του εδάφους της είναι ορεινό, το 32% ημιορεινό και το 21% πεδινό.

Η περιφέρεια, διαθέτει σημαντικά κοιτάσματα μεταλλευμάτων (βωξίτης, σιδηρονικέλιο, μάρμαρα, χρωμίτης, λευκόλιθος, δολομίτης). Είναι η τέταρτη πλουσιότερη σε μεταλλεύματα περιφέρεια της χώρας.

Κύριο χαρακτηριστικό της είναι το πλούσιο υδατικό δυναμικό. Την εικόνα αυτή συνθέτουν οι ποταμοί Μόρνος, Σπερχείος, Βοιωτικός Κηφισός, οι λίμνες Μόρνου, Υλίκης, Παραλίμνης, οι κόλποι του Ευβοϊκού, Μαλιακού και Κορινθιακού, ένα μεγάλο μήκος ακτών και παραλιών και φυσικά οι τρεις ιαματικές πηγές: Αιδηψού, Καμμένων Βούρλων και Υπάτης.

Κατά τη δεκαετία 1981-1991 ο πληθυσμός της περιφέρειας αυξάνεται αλματωδώς. Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού της, υπερβαίνει τον εθνικό μέσο όρο κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες.

Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι η πρώτη ως προς το βαθμό εκβιομηχάνισης περιφέρεια της χώρας. Ο δευτερογενής τομέας παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλή παραγωγικότητα (διπλάσια σχεδόν του εθνικού μέσου όρου) και δημιουργεί το 48% του Ακαθάριστου Περιφερειακού Προϊόντος (Α.Π.Π.), απασχολώντας το 31,5% του εργατικού δυναμικού της περιφέρειας. Ο τριτογενής τομέας απασχολώντας το 30% του εργατικού δυναμικού συμμετέχει κατά 34% στο σχηματισμό του Α.Π.Π., ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για τον πρωτογενή είναι

38,5% και 18%. Το συνολικό Α.Π.Π. ανά κάτοικο είναι υψηλότερο του μέσου όρου της χώρας κατά 20-30 ποσοστιαίες μονάδες.

Η γειννίαση της περιφέρειας με την Αθήνα και το γεγονός ότι επιτρέπεται η εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων (Οινόφυτα, Θήβα, Λαμία, Χαλκίδα) εξηγεί την θεαματική ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα.

Η ανάπτυξη του τουρισμού στη Στερεά Ελλάδα είναι αρμονική και ισόρροπη προς τους άλλους τομείς. Η περιφέρεια παρουσιάζει αξιόλογες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης, κατά μήκος των ακτών της Εύβοιας, της Φθιώτιδας, του Κορινθιακού κόλπου, καθώς και στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού: χειμερινού (Παρνασσός, Γκιώνα), ιαματικού (Αιδηψός, Καμμένα Βούρλα, Υπάτη) και ιστορικού-πολιτιστικού (Δελφοί, Ερέτρια, Θερμοπύλες).

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Τα Αναπτυξιακά Προγράμματα που υλοποιήθηκαν στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με την συγχρηματοδότηση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την περίοδο 1986-1993 αποτελούν στο σύνολό τους μία, αναπτυξιακά, ολοκληρωμένη προσπάθεια.

Χιονοδρομικό κέντρο Παρνασσού

Οι κυριότεροι στόχοι στους οποίους επικεντρώθηκε το Κοινοτικό ενδιαφέρον και η Κοινοτική συγχρηματοδότηση είναι:

- 1) Βελτίωση των υποδομών των εθνικών δικτύων και άρση της απομόνωσης των μειονεκτικών περιοχών της περιφέρειας.
- 2) Αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων.
- 3) Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.
- 4) Βελτίωση του επιπέδου ζωής.

1. Βελτίωση των υποδομών των Εθνικών δικτύων και άρση της απομόνωσης των μειονεκτικών περιοχών της Περιφέρειας

Στα πλαίσια του στόχου αυτού το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης συγχρηματοδότησε έργα μεγάλης κλίμακας για την βελτίωση του δικτύου μεταφορών.

Ειδικότερα πραγματοποιήθηκαν σημαντικές παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο τόσο στον κύριο άξονα Αθήνας - Θεσσαλονίκης (ως επί το πλείστον στο νομό Βοιωτίας) όσο και στους άλλους εθνικούς οδικούς άξονες Λαμίας - Θερμοπυλών - Ιτέας - Ναυπάκτου, Λαμίας - Καρπενησίου, Λαμίας - Λάρισας (παλαιά Εθνική οδός), Αθήνας - Χαλκίδας (Υψηλή Γέφυρα Χαλκίδας), Αθήνας - Θήβας - Λειβαδιάς - Αράχωβας - Δελφών (παράκαμψη Λειβαδιάς). Παράλληλα επετεύχθη εκσυγχρονισμός των σιδηροδρομικών γραμμών που διέρχονται από την Περιφέρεια (Αθήνας - Θεσσαλονίκης και Αθήνας - Χαλκίδας) με την ύπαρξη διπλής γραμμής

Υψηλή Γέφυρα Χαλκίδας

(στο μεγαλύτερο τμήμα) και την ολοκλήρωση και άλλων σημαντικών παρεμβάσεων που αφορούν την υποδομή του σιδηροδρομικού δικτύου.

Με την βελτίωση των υποδομών μεταφορών της Περιφέρειας επιτυγχάνεται όχι μόνο η άρση της απομόνωσης των μειονεκτικών περιοχών της αλλά αξιοποιείται κατά τον καλύτερο τρόπο το συγκριτικό πλεονέκτημα της γεωγραφικής της θέσης ως προς τον υπόλοιπο εθνικό χώρο και την πρωτεύουσα της χώρας. Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί το ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα Νομού Ευρυτανίας με έμφαση σε έργα υποδομής στους τομείς οδοποιίας (σήραγγα Τυμφρηστού) υγείας (Νοσοκομείο Καρπενησίου) και τουρισμού (κλειστό κολυμβητήριο Καρπενησίου, χιονοδρομικό κέντρο Βελουχίου).

2. Αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων

Οι παρεμβάσεις για την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων της Περιφέρειας εστιάσθηκαν:

- Στον πρωτογενή τομέα σε δράσεις όπως είναι ο εκσυγχρονισμός της άρδευσης (με την ολοκλήρωση και την λειτουργία αρκετών και σημαντικών αρδευτικών δικτύων για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών προϊόντων που παρουσιάζουν συγκριτικό πλεονέκτημα), η αναδιάρθρωση καλλιεργειών (καπνά, ελιές, κλπ), η αγροτική οδοποιία, η ηλεκτροδότηση των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, η μετεγκατάσταση κτηνοτροφικών μονάδων και η γενικότερη ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, η ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού (αγροτουριστικό πρόγραμμα Ευρυτανίας), η ανάπτυξη της αλιείας (αλιευτικά καταφύγια), η προστασία/αξιοποίηση και αναβάθμιση των δασών, η έρευνα/αξιολόγηση του υδάτινου δυναμικού και η έρευνα του υπεδάφους.
- Στον δευτερογενή τομέα σε δράσεις που αναφέρονται στην ανάπτυξη της βιομηχανίας και βιοτεχνίας με την καθιέρωση

ειδικών κινήτρων. Το επενδυτικό ενδιαφέρον εστιάστηκε κυρίως στους νομούς Βοιωτίας και Ευβοίας (Βιομηχανικός άξονας Οινόφυτα - Σχηματάρι - Χαλκίδα) και αφορούσε τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής καθώς και την βελτίωση της παραγωγικότητας και των τεχνολογικών δυνατοτήτων των μεταποιητικών επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιοχή. Επίσης χρηματοδοτήθηκαν αρκετά επενδυτικά σχέδια μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων που σχετίζονται με την βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας τους.

- Στον τριτογενή τομέα σε δράσεις που αναφέρονται στην ανάπτυξη του τουρισμού όπως είναι η δημιουργία ζωνών αναψυχής σε παραθαλάσσιες περιοχές, η ανάδειξη και αξιοποίηση αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων (κάστρα και ναοί), η δημιουργία τουριστικών λιμένων (Σκύρος), καθώς και σε δράσεις που αποσκοπούν στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας για την ανάπτυξη και διαφόρων άλλων μορφών τουρισμού όπως είναι ο Ιαματικός Τουρισμός (Ιαματικό Κέντρο Αιδηψού) και ο χειμερινός-ορεινός τουρισμός (εκσυγχρονισμός Χιονοδρομικών Κέντρων Παρνασσού και Βελουχίου).

3. Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού

Για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας πραγματοποιήθηκαν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης με την συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου τα οποία συνέβαλαν στη βελτίωση των ειδικεύσεων του έμφυχου παραγωγικού δυναμικού και των κοινωνικο-επαγγελματικών τάξεων ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις τεχνολογικές εξελίξεις και τις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας.

Σημαντικό μέρος των πόρων διατέθηκε στα Προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ. για την επιμόρφωση των ανέργων που προήλθαν από τις προβληματικές μεταποιητικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας, οι οποίες αποτελούν αρκετά μεγάλο αριθμό σε σχέση με το σύνολο της χώρας.

Αυτοκινητόδρομος Αθηνών - Λαμίας

Εστιάστηκε επίσης η χρηματοδότηση σε προγράμματα των επαγγελματικών επιμελητηρίων της περιοχής. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κατά την περίοδο 1990-93 χρηματοδότησε τα προγράμματα της Περιφέρειας με 24 εκατ. ECU περίπου ενώ συμμετείχαν σε αυτά περίπου 20.000 άτομα.

4. Βελτίωση επιπέδου ζωής

Μεγάλο μέρος των έργων που αναφέρονται στην βελτίωση του επιπέδου ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας αποσκοπούν στην αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης.

Στα πλαίσια αυτά κατασκευάστηκαν Νοσοκομεία στην Άμφισσα, στη Λειβαδιά, στο Καρπενήσι (Νέα Πτέρυγα), ενώ ολοκληρώθηκαν αρκετά έργα Παιδικών και Βρεφονηπιακών σταθμών και αναβαθμίσθηκαν οι υπηρεσίες του ΙΚΑ στην Περιφέρεια. Επίσης με την συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ολοκληρώθηκε η κατασκευή μεγάλου αριθμού Εκπαιδευτηρίων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα αστικά κέντρα και τις μειονεκτικές περιοχές της Περιφέρειας καθώς και η κατασκευή των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) Λαμίας και Χαλκίδας.

Τέλος η βελτίωση των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης με έμφαση τα αστικά κέντρα (Λαμία, Χαλκίδα, Λειβαδιά, Θήβα) καθώς και η εγκατάσταση βιολογικών καθαρισμών στις μεγάλες πόλεις και στους παραθαλάσσιους κυρίως οικισμούς αποτέλεσε σημαντικό πόλο εστίασης του Κοινοτικού ενδιαφέροντος και της Κοινοτικής συγχρηματοδότησης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η περιφέρεια Αττικής έχει έκταση 3.808 τετραγωνικά χιλιόμετρα (ποσοστό 2,9% της συνολικής επιφάνειας της Ελλάδας) και συγκεντρώνει το 35% του συνολικού πληθυσμού της χώρας (ο πληθυσμός της, βάσει της απογραφής 1991, ανέρχεται σε 3.522.769 άτομα). Η περιφέρεια μπορεί να χωριστεί σε δύο γεωγραφικές περιοχές: στη Δυτική Αττική και στην Ανατολική Αττική. Περιλαμβάνει την ευρύτερη αστική περιοχή της Αθήνας, το υπόλοιπο ηπειρωτικό τμήμα, έξη μικρά νησιά και την επαρχία Τροιζηνίας. Το έδαφός της είναι ημιορεινό κατά 64%, πεδινό κατά 30% και ορεινό κατά 6%.

Ο πληθυσμός της περιφέρειας, μετά τις αλματώδεις αυξήσεις που σημείωσε στις προηγούμενες δεκαετίες (35,9% μεταξύ 1961-1971 και 20,4% μεταξύ 1971-1981), κατά την τελευταία δεκαετία 1981-1991 αυξήθηκε κατά 4,5% (ποσοστό κατά τι μικρότερο του εθνικού μέσου όρου 5,4%).

Η Αττική είναι καθαρά αστική περιφέρεια (το ποσοστό αστικοποίησης είναι 95%). Το 1,6% του εργατικού δυναμικού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα, το 33,8% στο δευτερογενή και το 64,6% στον τριτογενή. Η συμβολή κάθε τομέα στο σχηματισμό του Ακαθάριστου Περιφερειακού Προϊόντος (Α.Π.Π.) είναι αντίστοιχα: 2%, 28% και 70%.

Στην Αττική είναι εγκατεστημένο το 55% του επιστημονικού δυναμικού της χώρας και το 65% πτυχιούχων Ανωτέρων και Ανωτάτων Σχολών. Το 40,8% των απασχολούμενων είναι επιστήμονες ελεύθεροι επαγγελματίες, ανώτερα διοικητικά στελέχη και υπάλληλοι γραφείου. Ακόμη, η περιφέρεια συγκεντρώνει το 35% του εργατικού δυναμικού και σε αυτήν εισπράττεται το 40% των εσόδων της χώρας.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Τα προγράμματα που εκτελέστηκαν τα τελευταία χρόνια από την Περιφέρεια Αττικής με την συγχρηματοδότηση των ΜΟΠ ή των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής

Ανάπλαση Τουρκοβουνίων - Κτήμα Βεΐκου

Ένωσης προσανατολίστηκαν στην επίλυση των κυριότερων προβλημάτων (περιβάλλον, ποιότητα ζωής, χωροταξία, ανεργία κ.λπ.) που παρουσιάζονται συχνά σε έντονο βαθμό, στην περιφέρεια.

Οι κύριοι στόχοι των προγραμμάτων ήταν:

1. Η βελτίωση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής.
2. Η τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
3. Η επαγγελματική κατάρτιση και η καταπολέμηση της ανεργίας.

1. Βελτίωση Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής

Με στόχο την βελτίωση της κυκλοφορίας και την μείωση των εκπεμπόμενων ρύπων κατασκευάζονται σημαντικά έργα οδοποιίας κυριότερα των οποίων είναι η διαπλάτυνση των εθνικών οδών Αθηνών - Υλίκης και Αθηνών - Κορίνθου καθώς και η περιφερειακή λεωφόρος Σταυρού - Ελευσίνας. Στα πλαίσια των έργων αυτών εντάχθηκαν και τρεις ανισόπεδο κόμβοι στην περιοχή της πρωτεύουσας, οι κόμβοι Αχιλλέως - Κωνσταντινουπόλεως, Φυλής και Πειραιώς - Χαμοστέρνας καθώς και η Δυτική Περιφερειακή οδός του Αιγάλεω. Σημαντικότεαυ τοπίου και το έργο της κατασκευής του Μετρό της Αθήνας, η ολοκλήρωση του οποίου θα ανακουφίσει ιδιαίτερα την πρωτεύουσα από το έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα.

Επίσης εκτελούνται πολλά οδικά έργα σε δήμους και κοινότητες της Περιφέρειας (οδός Κερατέας - Λαυρίου, Βίλλια - Ψάθα - Αλεποχώρι κ.λπ.)

Στον τομέα των έργων ύδρευσης, αποχέτευσης, βιολογικού καθαρισμού το σημαντικότερο έργο είναι ο βιολογικός καθαρισμός στην Ψυττάλεια, που σε πλήρη λειτουργία θα λύσει το πρόβλημα της πρωτοβάθμιας επεξεργασίας των αποβλήτων της Αθήνας. Παρόμοια έργα βιολογικού καθαρισμού εκτελούνται και σε άλλους δήμους και κοινότητες όπως στο Λαύριο, Κερατέα κ.λπ.

Έργα αποχέτευσης εκτελούνται σε πολλούς δήμους ή κοινότητες των νησιών του Αργοσαρωνικού (Αίγινα, Αγ. Μαρίνα, Πόρο, Ύδρα κ.λπ.)

Παράλληλα έγιναν και σημαντικές παρεμβάσεις στον τομέα της ύδρευσης στα νησιά του Αργοσαρωνικού και το Θριάσιο πεδίο καθώς και μεγάλος αριθμός γεωτρήσεων για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας της Αθήνας.

Εκτελέστηκαν έργα αντιπλημμυρικής προστασίας για τη μείωση των υλικών και ανθρώπινων ζημιών από τις θεομηνίες με κυρίαρχο έργο την κάλυψη του Κηφισού σε ένα κρίσιμο τμήμα συμβολής ρευμάτων και την αποπεράτωση των έργων συμβολής του.

Για την βελτίωση των θαλάσσιων μεταφορών εκτελέστηκαν έργα επέκτασης του λιμένα του Πειραιά και βελτίωσης του εξοπλισμού του κτιρίου του ΟΛΠ καθώς και λιμενικά έργα που στόχευαν στην τόνωση των Περιφερειακών Λιμένων (Ραφήνα, Λαύριο) για την αποσυμφόρηση του Πειραιά. Παράλληλα έγινε εκσυγχρονισμός των συστημάτων τηλεπικοινωνιών του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και κατασκευή πολλών αλιευτικών καταφυγίων.

Για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του Λεκανοπεδίου αλλά και της περιφέρειας γενικότερα έγιναν πολυάριθ-

Βιολογικός Καθαρισμός Ψυττάλειας

θμα έργα αναπλάσεων με στόχο την δημιουργία χώρων πρασίνου, αθλοπαιδιών, παιδικών χαρών (π.χ. διαμόρφωση του κήματος Βείκου στο Γαλάτσι).

2. Τόνωση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Χρηματοδοτήθηκαν έργα τόνωσης και βελτίωσης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με την ευρεία έννοια, όπως υποστήριξη έρευνας (ΤΕΙ, Δημόκριτος), υποδομή χρήσης φυσικού αερίου (ΔΕΦΑ), αερομεταφορές (ΥΠΑ, ΟΑ, Αεροπολία), εκσυγχρονισμός υπηρεσιών (Δημοτικές Αγορές, ΙΚΑ, ΕΑΣ, ΗΛΠΑΠ, ΕΒΕΑ), εξοπλισμός (Πυροσβεστική Υπηρεσία), κλπ.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα βοήθησε στην εκπόνηση και χρηματοδότησε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα ανάπτυξης των τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα στα πλαίσια του οποίου υλοποιούνται έργα όπως οι τηλεπικοινωνιακοί δακτύλιοι της Αθήνας και του Πειραιά.

Επίσης μεγάλος αριθμός φορέων και εταιρειών συμμετέχουν με επιτυχία στα διάφορα προγράμματα έρευνας και τεχνολογίας. Για παράδειγμα στα πλαίσια του κοινοτικού προγράμματος ESPRIT της πληροφορικής εκτελέστηκαν στην περιφέρεια Αττικής την περίοδο 1988-93, 120 προγράμματα με συνολικό ύψος χρηματοδότησης 33 εκατ. ECU.

3. Επαγγελματική κατάρτιση και καταπολέμηση της ανεργίας

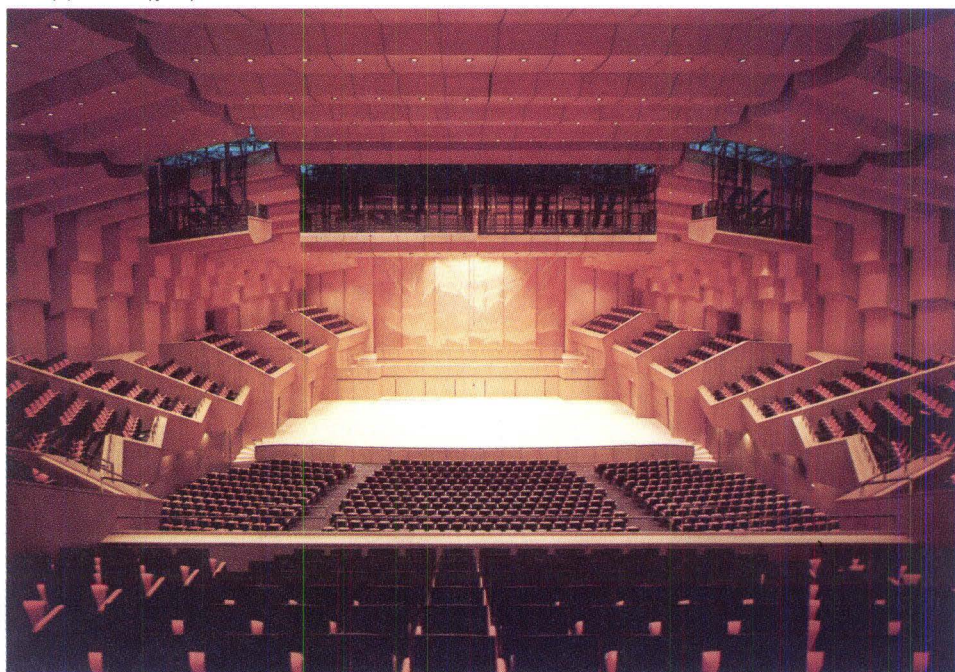
Στον σημαντικότερο αυτό τομέα έγιναν πολυάριθμα σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης συγχρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο με στόχο την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων σε νέους, ανέργους ή στελέχη επιχειρήσεων. Τα σεμινάρια εκτελέστηκαν από φορείς δημοσίου χαρακτήρα (ΟΑΕΔ, ΕΟΜΜΕΧ, ΕΛΚΕ-ΠΑ, ΚΑΠΕ, Δήμοι, Επιμελητήρια) αλλά και από ιδιώτες. Στα πλαίσια αυτά, εκτελείται πρόγραμμα καταπολέμησης της ανεργίας από τον ΟΑΕΔ, όπως και επιμόρφωσης προσφύγων και παλιννοστούντων Ελλήνων.

Παράλληλα, με την βοήθεια των κοινοτικών προγραμμάτων ανταλλαγής νέων και φοιτητών πολλοί νέοι Έλληνες μπόρεσαν να πραγματοποιήσουν μέρος των σπουδών τους ή κάποια πρακτική εξάσκηση σε ένα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για

παράδειγμα κατά την περίοδο 1989-1993, 2.200 περίπου Έλληνες φοιτητές πραγματοποίησαν μέρος των σπουδών τους σε άλλο πανεπιστήμιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με χρηματική ενίσχυση από τα προγράμματα ERASMUS και LINGUA, ενώ κατά την ίδια περίοδο 1.500 περίπου φοιτητές από χώρες της Ένωσης πραγματοποίησαν μέρος των σπουδών τους σε πανεπιστήμια της περιφέρειας Αττικής.

Τέλος στον **πολιτιστικό τομέα** πραγματοποιήθηκαν σημαντικές δράσεις με στόχο την συντήρηση και ανάδειξη των ιστορικών μνημείων και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στα πλαίσια αυτά χρηματοδοτήθηκαν από την Κοινότητα τα έργα αναστήλωσης και προστασίας των μνημείων της Ακρόπολης και της Ραμνούντας, η συντήρηση και περίφραξη της Ρωμαϊκής Αγοράς, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, καθώς και η επισκευή και επέκταση του Βυζαντινού Μουσείου της Αθήνας.

Το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Χρήσιμες Διευθύνσεις

Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα

Βασιλίσσης Σοφίας 2, 106 74 Αθήνα
Τηλ.: 01 - 7251 000
Fax : 01 - 7244 620

Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα

Βασιλίσσης Σοφίας 112Α, 115 28 Αθήνα
Τηλ.: 01 - 7718 883-6
Fax : 01 - 7771 817

Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Θεσσαλίας

Καλλιθέας 7, 412 22 Λάρισα
Τηλ.: 041 - 253 334
Fax : 041 - 254 536

Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Υψηλάντου 1, 351 00 Λαμία
Τηλ.: 0231 - 389 55
Fax : 0231 - 389 55

Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Αττικής

Θήρας 60, 112 52 Αθήνα
Τηλ.: 01 - 8653 949
Fax : 01 - 8648 202

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών για Επιχειρήσεις

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών, Ακαδημίας 7,
106 71 Αθήνα
Τηλ.: 01 - 3627 337
Fax : 01 - 3607 897

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών για Επιχειρήσεις

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά
Λουδοβίκου 1, Πλ. Ρούσβελτ, 185 31 Πειραιάς
Τηλ.: 01 - 4170 529
Fax : 01 - 4174 601

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών για Επιχειρήσεις

Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ., Ξενίας 16, 115 28 Αθήνα
Τηλ.: 01 - 7794 229
Fax : 01 - 7778 694

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών για Επιχειρήσεις

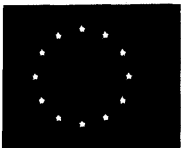
Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων
Κρατίνου 11, 105 52 Αθήνα
Τηλ.: 01 - 5228 925
Fax : 01 - 5242 568

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών για Επιχειρήσεις

Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος
Ελ. Βενιζέλου 4, 382 21 Βόλος
Τηλ.: 0421 - 281 11
Fax : 0421 - 263 94

Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών για Επιχειρήσεις

Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ., Μαρίνου Αντύπα & Κούμα, 412 22 Λάρισα
Τηλ.: 041 - 226 077
Fax : 041 - 253 019

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελείται από περιφέρειες πλούσιες και φτωχές, μεγάλες και μικρές με βιομηχανικό ή αγροτικό χαρακτήρα.

Βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η οικονομική και κοινωνική συνοχή, η μείωση δηλαδή των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού διατέθηκαν την περίοδο 1989-1993 στα πλαίσια του α΄ πακέτου Delors για την Ελλάδα και τις περιφέρειές της πόροι ύψους 8 δισ. ECU περίπου, για τη χρηματοδότηση μεγάλου αριθμού έργων υποδομής, προγραμμάτων κατάρτισης και δράσεων για την ενίσχυση της γεωργίας.

Οι πόροι αυτοί σταδιακά αυξανόμενοι θα ανέλθουν για την περίοδο 1993-1999 σε περισσότερα από 19 δισ. ECU.

Το φυλλάδιο αυτό επιχειρεί να ενημερώσει για τα σημαντικότερα έργα, προγράμματα και δράσεις που έγιναν τα τελευταία χρόνια στις περιφέρειες Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Αττικής και χρηματοδοτήθηκαν από τα διαρθρωτικά ταμεία και τα Μ.Ο.Π., καθώς και από την πληθώρα των κοινοτικών προγραμμάτων όπως αυτά που αφορούν το περιβάλλον, τους νέους, την έρευνα και τεχνολογία και τα πολιτιστικά θέματα.